

PROJEKT ROZPORZĄDZENIA MINISTRA GOSPODARKI W SPRAWIE WARUNKÓW TECHNICZNYCH W ZAKRESIE MODERNIZACJI DŹWIGÓW UŻYTKOWANYCH W POLSCE

Wstęp

Obywatelski projekt rozporządzenia powstał w wyniku kilkumiesięcznej pracy specjalistów z branży dźwigowej - członków Grupy Roboczej Krajowego Forum Konsultacyjnego ds. Dźwigów oraz zaproszonych specjalistów. Przy jego opracowaniu skorzystano z doświadczeń innych państw Unii Europejskiej, w tym z podobnych aktów prawnych obowiązujących już w Belgii, Francji oraz Hiszpanii, prezentowanych wcześniej na łamach „Administradora” (nr 7-8/ 2005) oraz tłumaczenia europejskiej normy EN 81-80 (SNEL).

Główne założenia projektu rozporządzenia

Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych w zakresie modernizacji użytkowanych dźwigów do transportu osób, osób i towarów albo towarów powinno zapewnić:

- zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania dźwigów,
- dostęp osób niepełnosprawnych,
- likwidacji szkodliwych materiałów (azbest),
- oszczędności energii elektrycznej.

Projekt rozporządzenia ujęte:

- wszystkie 74 zagrożenia z normy PN EN 81-80 (zagrożenia dodatkowe nie zostały jeszcze zdefiniowane),
- bezpieczeństwo użytkowania dźwigów - zdefiniowano 15 punktów odpowiadających tabeli B.2 normy PN EN 81-80,
- 4 okresy dla przeprowadzenia pierwszej oceny bezpieczeństwa,

- 3 okresy na eliminację zagrożeń wykazanych oceną bezpieczeństwa.

Odpowiedzialnością za przeprowadzenie działań modernizacyjnych, zgodnie z innymi aktami prawnymi powołanymi, obarczony jest eksploatujący dźwig.

Rozwiązania szczegółowe projektu rozporządzenia

Rozporządzenie określa warunki techniczne dozoru technicznego w zakresie modernizacji użytkowanych dźwigów do transportu osób, osób i towarów albo towarów, wymagane dla poprawy bezpieczeństwa ich użytkowania.

Przepisy rozporządzenia stosuje się do dźwigów zainstalowanych przed dniem 1 maja 2004 r., z napędem elektrycznym i hydraulicznym, obsługujących określone poziomy, wyposażonych w kabinę poruszającą się wzdłuż sztywnych prowadnic nachylonych do pionu pod kątem nie większym niż 15°, przeznaczonych do transportu osób, osób i towarów albo towarów, jeżeli do kabiny mogą wejść osoby i jest ona wyposażona w elementy sterownicze umieszczone w jej wnętrzu w taki sposób, aby miały do nich dostęp osoby w niej przebywające.

Rozporządzenie precyzuje, na czym polega poprawa bezpieczeństwa użytkowania dźwigu, tj. na:

- 1) dokonaniu identyfikacji i klasyfikacji różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia użytkowników;
- 2) określeniu i podjęciu działań korygujących mających na celu stopniowe i selektywne wyeliminowanie tych zagrożeń poprzez zapewnienie:
  - usunięcia szkodliwych materiałów,
  - swobodnego dostępu osób do kabiny,
  - odporności na wandalizm,
  - odpowiednich funkcji sterujących w przypadku pożaru,
  - odpowiedniej budowy i braku dostępu użytkowników do szybu,
  - bezpiecznego dostępu osób upoważnionych do maszynowni i jej wyposażenia,
  - odpowiednich wymagań dotyczących budowy i funkcjonowania drzwi przystankowych i kabinowych,
  - optymalnej powierzchni i zabezpieczenia kabiny,
  - środków zabezpieczających przed nadmierną prędkością,
  - odpowiednich prowadnic oraz wyposażenia w zderzaki i łączniki krańcowe,
  - odpowiedniego wyposażenia zespołu napędowego,
  - ochrony obwodów elektrycznych wchodzących w skład instalacji,
  - ochrony przed skutkami awarii elektrycznych,

- udostępnienia użytkownikom środków wywołania alarmu i komunikowania się ze służbami interwencyjnymi,
- oznaczeń i instrukcji dotyczących bezpiecznego korzystania z dźwigu.

Rozporządzenie określa warunki poprawy bezpieczeństwa użytkowania dźwigów oraz odpowiedzialność eksploatującego w tym zakresie.

Nakłada na eksploatującego obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania dźwigu poprzez wyeliminowanie zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia użytkowników, w normalnych warunkach eksploatacji. W celu poprawy bezpieczeństwa eksploatujący powinien przeprowadzić ocenę bezpieczeństwa użytkowanego dźwigu, zwaną dalej „oceną bezpieczeństwa”, która ma na celu identyfikację zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia użytkowników w odniesieniu do danego dźwigu z uwzględnieniem warunków eksploatacji oraz użytkowników dźwigu, dokonanie klasyfikacji poziomu ważności tych zagrożeń oraz wskazanie właściwego środka zabezpieczającego.

Poziom ważności zidentyfikowanych zagrożeń określa jako:

- 1) ekstremalny,
- 2) wysoki,
- 3) średni,
- 4) niski.

Oczywiście w przypadku zaistnienia ekstremalnego poziomu ważności dźwig należy natychmiast wyłączyć z eksploatacji. Natomiast na eliminację pozostałych zagrożeń zaproponowano następujące okresy eliminacji, liczone od dnia przyjęcia protokołu z oceny bezpieczeństwa:

- pięć lat** dla zagrożenia wysokiego
- dziesięć lat** dla zagrożenia średniego
- dwanaście lat** dla zagrożenia niskiego

Rozporządzenie precyzuje również terminarz przeprowadzenia oceny bezpieczeństwa. I tak:

- 1) dla dźwigów zainstalowanych przed dniem 25 stycznia 1964 r. - **w ciągu jednego roku**,

- 2) dla dźwigów z napędem elektrycznym zainstalowanych między dniem 26 stycznia 1964 r. a dniem 1 lipca 1993 r. - **w ciągu dwóch lat**,
  - 3) dla dźwigów z napędem hydraulicznym zainstalowanych między dniem 26 stycznia 1964 r. a dniem 1 lipca 1995 r. - **w ciągu dwóch lat**,
  - 4) dla dźwigów z napędem elektrycznym i z napędem hydraulicznym zainstalowanych odpowiednio między dniem 2 lipca 1993 r. i dniem 2 lipca 1995 r. a dniem 30 kwietnia 2004 r. - **w ciągu trzech lat**
- od dnia wejścia rozporządzenia w życie.

Ocenę bezpieczeństwa przeprowadza się na podstawie **listy kontrolnej bezpieczeństwa użytkowanych dźwigów**, stanowiącej załącznik do rozporządzenia.

Rozporządzenie określa procedurę przeprowadzenia oceny bezpieczeństwa. Precyzuje, kto może wykonać ocenę, jakie dokumenty musi przedstawić eksploatujący dźwig wykonawcy oceny oraz co powinien zawierać protokół z oceny przekazany przez wykonawcę eksploatującemu dźwig.

Oczywiście to eksploatujący zapewnia wykonanie prac modernizacyjnych polegających na zastosowaniu środków bezpieczeństwa wskazanych w protokole z oceny bezpieczeństwa, a kontrolę wykonania prac modernizacyjnych sprawuje organ właściwej jednostki dozoru technicznego w ramach okresowych badań technicznych dźwigu, przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego (Dz.U. nr 193, poz. 1890) - § 35.

Podsumowanie

- Projekt rozporządzenia zakłada maksymalnie blisko sześć lat na eliminację zagrożeń z poziomem ważności wysokim. Jest to wystarczająco długi okres na zgromadzenie znacznej części środków na ten cel w postaci odpisu funduszu remontowego. Ewentualny dodatkowy kredyt wspomagający modernizację lub dotacja będzie mogła być automatycznie obniżona o wartość zgromadzonych środków.
- Jest on pierwszą próbą prawnego uregulowania działań podnoszących bezpieczeństwo eksploatowanych dźwigów w Polsce. Poddawany jest obecnie społecznej konsultacji. Grupa Robocza Krajowego Forum Konsultacyjnego oczekuje również Państwa opinii na ten temat.
- Treść projektu rozporządzenia jest udostępniana wszystkim zainteresowanym w postaci elektronicznej przez Sekretariat Krajowego Forum Konsultacyjnego z zakresu Urządzeń Dźwigowych:

Dr inż. Małgorzata Suś-Ryszkowska
Wydział Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej
ul. Wołoska 141, 02-507 Warszawa
mus@inmat.pw.edu.pl (22) 660-87-37, fax (22) 660-87-50